

MUISTIO

1/2009

MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖN SEUDULLINEN KEHITTÄMINEN LAPIN
SAIRAANHOITOPIIRIN ALUEELLA JA
LASTEN JA NUORTEN PSYKOSOSIAALISTEN ERITYISPALVELUJEN SEUDULLINEN
KEHITTÄMINEN LAPISSA -HANKKEIDEN JOHTORYHMÄN KOKOUS

Aika	Torstai 29.1.2009 klo 9.00–11.30
Paikka	Rovaniemen kaupungintalo, kokoushuone Kiiruna
Paikalla	Häikiö Mikko, kehittämisspäällikkö, Lapin sairaanhoitopiiri Kilpeläinen Auvo, sosiaali- ja terveysjohtaja, johtoryhmän pj Pihajoki Raisa, johtava lääkäri, Sodankylän kunta Muotka Mervi, psykologi Muonion-Enontekiön ktt:n ky Niskala Asta, kehittämisspäällikkö, Poske Nuortimo Marja, psykologi, Rovaniemen kaupunki Valve Sirkku, erikoissairaanhoitaja, Rovaniemen kaupunki Virta Pertti, johtaja, Kemijärven kaupunki Posio Jorma, projektipäällikkö Tallavaara Marja-Sisko, projektipäällikkö Maria Martin, sihteeri
Poissa	Ansala Matti, apulaiskaupunginjohtaja, ohjausryhmän pj Oinaala Markku, ylilääkäri, Rovaniemen kaupunki Ollonen Anne, sosiaaliterapeutti, A-klinikka, Lapin ammattiopisto Peisa Timo, johtava lääkäri, Ranuan kunta Terävä Helena, psykiatrian tulosaluejohtaja, Lapin sairaanhoitopiiri

Käsiteltävät asiat:

1. Kokouksen avaus ja osallistujat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:12 ja totesi osallistujat.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen (6.11.2008) muistio on toimitettu sähköpostitse. Koska huomautettavaa ei ole, hyväksytään edellisen kokouksen muistio.

3. Hankkeiden tilannekatsaukset

Mielenterveys- ja päihdehanke

Osallistujille on eilen lähetetty mt- ja päihdehankkeen tilannekatsaus (liite 2: Hankkeen tavoitteet ja toteutumukset) sekä muut valtionavustuksen maksatushakemukseen sisällytettävät liitteet (liite 1,3,4,5 ja 6). Jorma Posio esitteli tilannekatsauksen pääkohdittain.

1) Preventio ja promootio.

- ◆ Mate-työryhmä
- ◆ Päihteiden vastainen teemaviikko (vko 47), monipuolinen yhteistyö, mm. järjestöt.
- ◆ Syrjäytymisuhan alla olevien nuorten Aikalisä -ohjelman pilotointi

2) Hoitokäytännöt

- ◆ UULA-hankkeen kanssa yhteistyö
- ◆ Hoitoketjujen haltuunotto ja syventäminen
- ◆ Päihdeneuvojakoulutus
- ◆ Skitsofrenia -projektin toiminnan mallintaminen hyvät käytännöt rekisteriin

3) Kuntoutus- ja asumispalvelut

- ◆ Asumispalveluseminaari kevääksi 2009 (LLH, ASPA ja MTKL)

4) Työkykyisyyteen kohdistuvat toimenpiteet

- ◆ Työterveyshenkilöstön mukaan saamisessa ongelmia
- ◆ MASTO hankkeen esittelypäivä Rovaniemellä 23.2.2009

5) Hallinto ja strategiat

- ◆ hanketyöntekijän kuntakierrokset edellisen hankkeen aikana toteutetuista kyselyistä kuntiin ja niiden läpikäynti
- ◆ saamenkielinen käännösmateriaali alkaa olla valmis
- ◆ arviointisuunnitelma on mukana

Arviointisuunnitelma (päiväty 22.4.2008)

Talous:

Muutosesitys hankkeen kustannusarvioon. Vuoden vaihteeseen talous katkaistu raportissa. Rahaa 109 000 € käytettävissä, n. 10 000 € liikuteltavissa olevaa rahaa vielä käytettävissä. Muutosesitys lääninhallitukseen viime viikolla. Palkkojen ja palveluiden oston osalta muutoksia: Sirkun palkat palvelujen ostonä. Matkakustannusten osuus ylittyy, sillä MIELI2009 valmistelun vuoksi menot ovat suunniteltua suuremmat.

LAPSYKE-hanke

(Liite 7, Marja-Siskon esitys)

1) Konsultaatio ja videoneuvottelujen käyttö.

- ◆ Hankkeeseen palkattu erityistyöntekijä (1.9. alkaen) aktiivisesti mukana konsulttina ja etäterapeutina
- ◆ Lastenpsykiatrin konsultaatiot Tunturi-Lapin kuntien psykologeille
- ◆ Psykologien kuukausitiimit virtuaalisesti videoneuvotteluna

Videoneuvotteluista keskustelua:

- ◆ Muurolan sairaalaan on nyt saatu videoneuvotteluvälineistöä.
- ◆ Tunturi-Lappi, Mervi Muotkan kokemuksia:
 1. Mieluisa järjestely, kokonainen perhe ja pari työntekijää Mervin koneen äärellä. Yllättävän hyvin toimii yhteys Helena Terävään työryhmineen LKS:ssä. Henkilökohtaiselta työpisteeltä on toiminut hyvin, hyvä kuvanäkyvyys, eikä tarvitse sopia aikatauluista laitteiden käytöstä, kun ohjelma on omalla koneella.
 2. Kollegojen kanssa kontaktit muuten vähäisiä ja harvoja – tämä on tärkeä keino yhteyden ylläpitämiseen. Aikatauluongelma on isompi kuin tekninen ongelma – yhteyskatkoksia toki tulee, mutta yleensä yhteyteen pääsee uudelleen. Tarkoitus, että tapaamiset kerran viikossa, mutta kerran kuussa tiiviyyteen ollaan päästy.
- ◆ Sodankylä: Perheneuvola on nyt muuttanut fyysisesti. Esimerkiksi Ihotautipuolella on Sodankylän terveystakesuksesta hyvät ja toimivat kokemukset. Hankkeen tavoitteena on, että Valtasen Kari tulisi antamaan etätönohjausta perheneuvoloiden työntekijöille.
- ◆ Teknisiä ongelmia on edelleen, mutta ArcticConnectin kanssa yhteistyötä tehdään ja Poskelta myös Maarit Pirttijärvi auttaa näissä asioissa.

2) Ehkäisevän työn ja menetelmäosaamisen vahvistaminen

- ◆ Preventiivisen perheintervention 3. kurssi menossa
- ◆ Nuorten stressinhallintakurssien ohjaajakoulutus; valmistunut 28 ohjaajaa, pidetty nuorten ryhmiä 7
- ◆ Friends – mielenterveyden ja tunnetaitojen edistämishjelman ohjaajakoulutusta järjestetty alakoulun 4. luokkien opettajille Rovaniemellä
- ◆ Perheneuvoloiden työnohjauskellinen koulutus narratiivisesta työtavasta
- ◆ Lastensuojelun perhetyöntekijöiden vertaiskonsultaatio- ja koulutuspäivät
- ◆ Nuorten Aikalisä -toimintamallin kehittäminen yhteistyössä Itä-Lapin ammattiopiston kanssa
- ◆ Ehkäisevän päihdetyön päivät Enontekiöllä ja Muurolassa yhteistyössä mt- ja päihdehankkeen kanssa

- 3) Nuorten avohuollon tukimallin kehittäminen Rovaniemen kaupungissa
- ◆ luokkatyöskentely, vanhempainillat, ryhmien ohjaaminen, asiakastyö, esitteet, Nupin tilaston kokoaminen, nuorten psykososiaalisia palveluja koskevan selvityksen aloittaminen

Keskustelua Nupista ja vastaavista palveluista:

- ◆ Ristiina Sirkka jatkaa Laura Tiitisen työtä ja selvitystä nuorten palveluista Rovaniemeltä. Nupin asiakaskunta 15–22-vuotiaat, pääosa asiakkaista ammattikoulun opiskelijoita. Monilla näistä ongelmat alkaneet 13-vuotiaina.
- ◆ Koulussa puuttuminen? Opettajat kokevat omat resurssinsa rajallisiksi ja toivovat tästä syystä tukea kouluihin – esim. Laura yhteistyössä opettajien kanssa, opettajia on myös koulutettu puheeksi ottamisen menetelmiin, etc. Toisaalta nuoret haluavat myös muita kontakteja kuin opettajan, joten opettajien kouluttaminen erilaisiin menetelmiin ei riitä.
- ◆ Nuorten kokemusten mukaan avuntarpeeseen ei kyetä vastaamaan riittävän nopeasti. Kouluterveystieteiden ilmoittavat olevansa ylityöllistettyjä tarkastusten kanssa ja kuraattoreja on liian vähän intensiiviseen työskentelyyn ja myös perheiden kanssa työskentelyä tarvittaisiin (kotikäyntejäkin). Uusien työtapojen sisään ajamiseen tarvitaan myös aikaa.
- ◆ Perheneuvolan asiakkaita 13–14-vuotiaat (liian nuoria NUPPIin), mutta perheneuvola ei tavoita kaikkia ja pääpaino on toisaalta vielä nuoremmassa. Koulupsykologien puute näkyy tässäkin ikäryhmässä.
- ◆ Rovaniemen koulujen käyttöön psykiatrisen sairaanhoitaja? Vrt. Helsingissä tällaisia on 8 hlöä.

4) Talous

Valtionavustushakemus tehtiin marraskuussa. Nyt on käytetty 50% määrärahasta, eli puolet on vielä käytettävissä.

Todetaan projektipäällikköjen esitysten pohjalta tilanne, että hankkeilla menee hyvin ja toimintaa on.

4. Ohjaus- ja johtoryhmien hankearviointi

Maria Martin: PowerPoint esitys. Liite 8.

Keskeisimmät ongelmat koulutusten osalta ja menetelmien juurtumisessa asenteet ja johdon tuen puute. Videoneuvottelujen käytössä on myös puutteita välineiden osalta ja käytön tuen osalta.

Keskustelua tiedottamisesta:

Aika paljolti tulisi vaikuttaa lähijohdon ja esimiesten asenteisiin.

→ Lähetetään kuntien esimiehille esitys tutustuttavaksi.

Poliitikot virkamiesten lisäksi tiedotuslistalle! Istuvat kuitenkin rahojen päällä.

Vastauksissa nousi esiin myös se, että johtoryhmän vastaajien mielestä hankkeista tulisi tiedottaa enemmän.

- Enemmän julkisesti esim. lehtien palstoille hankkeiden osaamisesta, tavoitteita, ym. Esim. eilen uutisoitu varusmiesten keskeyttäminen – eikä mitään Aikalisä-toiminnasta.
- Tiedottaa on yritetty enemmänkin, mutta toimittajat ovat itsenäisiä sen suhteen, että mikä läpäisee uutiskynnyksen. Esim. hankkeen nimi vaikea saada näkyviin uutisoinneissa.

5. Kevätseminaari 23.–24.4.2009

- ◆ Seminaarin pitopaikka, tarjoukset (liite 9)
 - Pohtimo kokonaisuutena edullisin, mutta riskinä on, että osallistujia lähtee taas pois kesken kaiken, koska liian lähellä Rovaniemeä
 - Levillä useiden liittojen jäsenet, mm. Tehy ja PAM, saavat alennuksia majoituksessa. Kuntailmoitukseen mukaan tieto ammattiliittojen alennuksista majoitusmaksuihin.
 - **Levi saavutettavissa monelta taholta. Sovimme pitopaikaksi Levin.**
- ◆ Osallistujat ja osallistujien kuluihin osallistuminen
 - Seminaari siirrettiin tälle vuodelle, alustavasti tarkoituksena, että kutsutaan työjohto, lautakuntien puheenjohtajat, ym.
 - Kuntakohtaisesti hankkeiden kustannettavaksi 1-2 osallistujaa?
 - Kuljetus Rovaniemeltä ainakin sisältyy hankkeiden maksettavaksi.
 - ohjaus- ja johtoryhmän kulut kaikkineen
 - Alustajille kustannusten maksut – puheenvuorojen pitäjät ryhmiinkin.
 - **Puhujia pyydetään kunnista hankkeiden budjettien puitteissa.**
 - Ohjaus- ja johtoryhmäläisiä suositellaan ottamaan kyytiläisiä mukaan alueiltaan, jolloin kunnat säästävät matkakuluissa.
 - Kaikista kunnista pyritään saamaan edustus paikalle.
 - Perusturvalautakuntien puheenjohtajat, johtavat lääkärit ja sotejohtajat – sotejohdosta seuraava taso (osastopäälliköt, tms. käytännön johdosta vastaava taso) kutsulistalle
- ◆ Teemat, ideoita:
 - Matalan kynnyksen palvelut aiheeksi. esim. Nupista ihan käytännön työntekijöitä puhumaan ja toinen puheenvuoro pienemmistä kunnista.

- Yksi teemoista: Mieli2009 ohjelman vienti kuntatasolle – etelän alustus siitä. Maria Vuorilehto (STM), päihdepuolelta (THL) Airi Partanen, Alkoholiohjelma (Tuomas Tenkanen)?
- Menetelmien käytäntöön juurruttaminen – (ryhmämuotoiset, depressiokoulu ym.)
- Käytännön ihmisten kokemukset onnistumisista.
- Videoneuvotteluryhmistä rohkea asiakas kertomaan kokemuksista.
- Psykososiaalisen työryhmän ajatukset jatkokehittämisestä
- Videoneuvotteludemo
- Seutukunnallisuusnäkökulma – esim. PARAS? valkoista aluetta koko Lappi... Esim. kuitenkin Tunturi-Lapissa runsaasti seutukunnallista yhteistyötä ilman kuntien virallisia päätöksiä. → Käytännön yhteistyö esimerkki: Mervi Muotka kertomaan seutukunnallisesta yhteistyöstä työntekijätasolla
- Kuntaliitosta joku? (esim. Voipio-Pulkki)
- Uutta maailmalla? Kristian Wahlbeck – EU:n suunta.
- Martti Lähteinen. Kaste, seuraavat kierrokset, hallintoihminen – seuraava kierros valmistelulla silloin.
- Marja-Liisa Partanen? (menee lääkelaitoksen johtajaksi..)
- Terveiden edistäminen ja varhainen puuttuminen mt- ja päihdeasioissa. (samoin kuin somaattisella puolella)
- Alkoholiohjelman mukaiset kumppanuussopimukset
- Satka Mirja, sosiaalityön professori Jyväskylässä, kriittinen näkökulma varhaiseen puuttumiseen

Kevätseminaari pidetään Levillä 23.–24.4. Projektipäälliköt jatkavat valmistelua käydyn keskustelun ja ehdotusten pohjalta ja eri tahojen edustajia kutsutaan mukaan budjetin puitteissa.

6. Tiedotusasiat

- ◆ Mielenterveys- ja päihdehankkeen kustannusten tiliointimuutoshakemus – asia käsiteltiin jo tilannekatsauksen yhteydessä. Päätös tästä pitäisi tulla läänistä kuluvalla viikolla.

7. Muut asiat

- ◆ Sairaanhoitopiiriltä kielteinen päätös Tervein mielin Pohjois-Suomessa -hankkeeseen. Poliittinen päätös: Perustelut siinä, että hankkeita on liian paljon, eikä ole näyttöä vaikuttavuudesta.

- ◆ Psykososiaaliseen puoleen nyt sitten satsataan. Psykososiaalisen yksikön valmistelussa tulee seuraavat ½ vuotta kiertää kunnat, sillä uusiin hankkeisiin ei nyt satsata sairaanhoitopiirissä.
- ◆ Psykososiaalisen työryhmän kokous 10.3.2009. Valmisteluryhmä kokoontuu sitä ennen 3.3.2009. Miten viedään hankeasiaa eteenpäin? Kytetäänkö Lapin Kasteeseen? Yksi mahdollisuus saada rahoitusta lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittämiseen.
- ◆ Valtakunnallinen syysseminaari 24.–25.8 Kuntatalolla. Kutsuseminaarina 24.8. Lapin hankkeista myös esityksiä seminaariin
 - Mervi Muotka: työntekijäyhteistyö Tunturi-Lapissa
 - Sirkku Valve: Depressiokoulu virtuaalisena videoneuvottelua käyttäen
- ◆ Mieli 2009 -päivät Rovaniemellä, ilmoittautuminen päätty 30.1.
- ◆ Seuraava ohjausryhmän kokous 19.3.2009 ja johtoryhmän kokous kevätkokouksen yhteydessä 23.4.2009 Levillä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11:20.